

**แนวทางการวิจัยส่งเสริมการเกษตร
(พ.ศ. 2550 – 2554)**

**กรมส่งเสริมการเกษตร
พ.ศ. 2549**

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศมุ่งพัฒนาโดยใช้ฐานความรู้เป็นปัจจัยผลักดันกระบวนการพัฒนาทั้งในด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจและสังคมมาตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) จนมาถึงปัจจุบัน เพื่อนำพาประเทศก้าวสู่ความเจริญอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน โดยอาศัยงานวิจัยในการสร้างฐานความรู้ที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่องและพัฒนาบุคลากรด้านวิจัย เพื่อเป็นพลังต่อการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาประเทศหลาย ๆ ด้านเพิ่มขึ้น ทั้งการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและเพื่อการแข่งขันในเวทีโลก

กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ความชำนาญในการผลิตทางการเกษตร เพื่อให้มีรายได้ที่มั่นคงและมีคุณภาพชีวิตในสภาพแวดล้อมที่ดี การที่จะพัฒนาเกษตรกรให้มีศักยภาพได้นั้น จำเป็นต้องใช้การวิจัย ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการพัฒนา ให้เกิดการขับเคลื่อนกระบวนการ ดังนั้น เพื่อให้การวิจัยของกรมส่งเสริมการเกษตรสามารถตอบสนองกับความต้องการและทันต่อการเปลี่ยนแปลง เกิดผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้จัดทำกรอบและแนวทางการวิจัยส่งเสริมการเกษตร (พ.ศ. 2550-2554) โดยพิจารณาให้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ทิศทางการพัฒนาการเกษตรในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) และยุทธศาสตร์การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร รวมทั้งบทบาท ภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตรมากำหนดเป็นแนวทางในการทำวิจัย เพื่อก่อให้เกิดผลงานที่สามารถนำไปพัฒนางานทางด้านส่งเสริมการเกษตร หวังว่า เอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร สำหรับใช้เป็นแนวทางในการวิจัยตามภารกิจความรับผิดชอบ เพื่อให้ได้ผลงานที่สามารถนำไปแก้ปัญหาและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรต่อไป

(นายทรงศักดิ์ วงศ์ภูมิวัฒน์)

อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร

	หน้า
บทที่ 1	
ทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10	1
- การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้	1
- การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ	1
- การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน	1
- การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและคุณภาพสิ่งแวดล้อม	2
- การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศสู่ความยั่งยืน	2
แผนบริหารราชการแผ่นดิน	2
บทที่ 2	
ยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ	3
- การวิจัยเพื่อการขจัดความยากจน	3
- การวิจัยเพื่อการพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ	3
- การวิจัยเพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้	3
- การวิจัยเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3
- การวิจัยเพื่อการค้าต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	3
- การวิจัยเพื่อการพัฒนากฎหมายและส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี	3
บทที่ 3	
บทบาทและภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตร	4
- ยุทธศาสตร์เสริมสร้างขีดความสามารถของเกษตรกรในการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน	4
- ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการผลิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	5
- ยุทธศาสตร์ส่งเสริมและพัฒนาองค์กรเกษตรกร	5
- ยุทธศาสตร์ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน	5
- ยุทธศาสตร์สร้างโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการทางการเกษตร	5
- ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร	5
- ยุทธศาสตร์พัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้ชำนาญการและมีจิตสำนึกในการทำงานร่วมกับเกษตรกร	5
- ยุทธศาสตร์เสริมสร้างการบริหารจัดการที่ดีในองค์กร	5

	หน้า
บทที่ 4	
การวิจัยทางส่งเสริมการเกษตร	7
- สถานการณ์การวิจัยส่งเสริมการเกษตร	7
- ลักษณะงานวิจัยส่งเสริมการเกษตร	8
บทที่ 5	
แนวทางการวิจัยส่งเสริมการเกษตร	10
- การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กร	11
- การวิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพเกษตรกร/ชุมชนและองค์กรเกษตรกร	12
- การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการส่งเสริมการเกษตร	13
- การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตร	14
- การวิจัยเพื่อพัฒนาการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร	15
- การวิจัยเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร	16
บรรณานุกรม	17

บทที่ 1

ทิศทางการพัฒนาประเทศ ในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10

การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ให้มีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญต่อการเสริมสร้างรากฐานการพัฒนาประเทศให้เกิดผลการปฏิบัติในระยะ 5 ปีของแผน เริ่มจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ของประเทศ บูรณาการเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการบริหารจัดการทุนทางสังคม ทุนทางเศรษฐกิจและทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนทั้งแนวทางการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศสู่ความยั่งยืนให้ก้าวทันยุคโลกาภิวัตน์นำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์หลัก เป้าหมาย เพื่อการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สำคัญสำคัญของแผนฯ 10 ประกอบด้วย

1. การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้

โดยเร่งสร้างกำลังคนที่มีความเป็นเลิศด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่ พัฒนาการเรียนรู้และบริหารจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ

2. การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ

โดยส่งเสริมการรวมตัวของคนในชุมชน มีการจัดการองค์ความรู้เป็นขั้นตอนและครบวงจร มีเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน บ่มเพาะวิสาหกิจชุมชนควบคู่กับการพัฒนาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพเพื่อสร้างสรรค์คุณค่าของสินค้าและบริการ รวมทั้งพัฒนาภาคีขับเคลื่อนคุณภาพการพัฒนาในชุมชนขณะเดียวกันกระจายอำนาจการจัดการทรัพยากรให้ชุมชนเพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3. การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน

เพื่อการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจก้าวสู่เศรษฐกิจที่มีสมรรถนะสมดุลและเอื้อต่อการยกระดับคุณภาพชีวิต ให้มีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรมที่เข้มแข็ง และโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ บริการ โลจิสติกส์และระบบสื่อสาร โทรคมนาคมให้มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึงเพียงพอและเทคโนโลยี รวมทั้งการพัฒนากระบวนการวิเคราะห์สถานการณ์เศรษฐกิจและสังคม

4. การพัฒนาฐานความหลากหลายทางชีวภาพและสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและคุณภาพสิ่งแวดล้อม

เสริมสร้างให้เกิดความสมดุลระหว่างการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่าและมีประสิทธิภาพกับการอนุรักษ์และทดแทนอย่างเหมาะสม มีฐานทรัพยากรเพื่อการผลิตและสร้างรายได้อย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการคุ้มครองและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและใช้ประโยชน์ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ตลอดจนดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

5. การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศสู่ความยั่งยืน

โดยปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพคุณภาพและคล่องตัวมากขึ้น มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ส่งเสริมระบบธรรมาภิบาลในสังคม รวมทั้งเสริมสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนในการดำเนินงานของภาคเอกชนและภาครัฐในทุกระดับ โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางมุ่งเน้นประโยชน์สุขของชาติและประชาชนเป็นสำคัญ

แผนบริหารราชการแผ่นดิน

รัฐบาลได้กำหนดแผนปฏิบัติการราชการ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยการกำหนดเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของงานที่สามารถสร้างความชัดเจนและทิศทางการดำเนินงานของทุกส่วนราชการเป็นไปในแนวทางเดียวกัน สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 จัดความยากจน

ระดับประเทศ

ระดับชุมชน

ระดับบุคคล

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้

ภาคการเกษตร

ภาคอุตสาหกรรม

การท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 4 บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การต่างประเทศ และเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 6 พัฒนากฎหมายและส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

บทที่ 2

ยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ

รัฐบาลให้ความสำคัญและสนับสนุนงานวิจัยต่อการพัฒนาประเทศทั้งในการขับเคลื่อนการพัฒนา เศรษฐกิจและเพื่อการแข่งขันในเวทีโลก เสริมสร้างวัฒนธรรมการวิจัยและสร้างเครือข่ายนักวิจัยเพิ่มขึ้นในหลาย ๆ สาขา อีกทั้งเน้นให้เกิดการวิจัยแบบบูรณาการที่ให้แผนการวิจัยทั้งหมด เกิดความเชื่อมโยงทั้งระบบ เน้นการวิจัยเป็นกลุ่มกิจกรรม (Cluster) ที่ก่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรม เกิดผลลัพธ์ที่ก่อประโยชน์ต่อประเทศอย่างชัดเจน

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2549) ได้จัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2550-2552) เพื่อมุ่งหมายให้เกิดการบูรณาการแนวคิดในการดำเนินงานวิจัยที่ตอบสนองนโยบายรัฐ แผนปฏิบัติราชการแผ่นดินและให้สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของพื้นที่ เป็นการพัฒนางานวิจัยในทุกภาคส่วนและทุกระดับ เกิดงานวิจัยที่สามารถตอบสนองกับการพัฒนาประเทศมากขึ้น โดยกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติและเป้าประสงค์ไว้ดังนี้

1. การวิจัยเพื่อการจัดการความยากจน โดยมีเป้าประสงค์ด้านการวิจัยสร้างเสริมองค์ความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานสู่การแก้ปัญหาความยากจนอย่างสมดุลและยั่งยืนบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. การวิจัยเพื่อการพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ โดยมีเป้าประสงค์ด้านการวิจัยพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ของประเทศและสร้างฐานความรู้เพื่อการพัฒนาทุนทางสังคมและพัฒนาคุณภาพชีวิตสู่ความผาสุก
3. การวิจัยเพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้ โดยมีเป้าประสงค์การวิจัยพัฒนาประสิทธิภาพและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้มีรากฐานการพัฒนาทุนทางเศรษฐกิจที่สมดุลและยั่งยืน
4. การวิจัยเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีเป้าประสงค์ด้านการวิจัยพัฒนาองค์ความรู้และฐานข้อมูล เพื่อการบริหารจัดการและการพัฒนาทุน ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบภายใต้การมีส่วนร่วม ของท้องถิ่นและชุมชน
5. การวิจัยเพื่อการต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ โดยมีเป้าประสงค์ ด้านวิจัย พัฒนา ฐานความรู้และขีดความสามารถเพื่อพัฒนาบทบาทของประเทศไทยในเวทีสากล
6. การวิจัยเพื่อการพัฒนากฎหมายและส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยมีเป้าประสงค์ ด้านการวิจัยพัฒนาฐานความรู้เพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานภาครัฐ และการเสริมสร้างธรรมาภิบาล ในทุกภาคส่วน

บทที่ 3

บทบาทและภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตร มีพันธกิจด้านการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการผลิต การจัดการสินค้าเกษตรและให้บริการทางการเกษตรตามความต้องการของเกษตรกร ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้จากการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน รวมทั้งพัฒนาบุคลากรและพัฒนาระบบบริหารจัดการที่เอื้อต่อการทำงานที่ยืดหยุ่นและยั่งยืนของเกษตรกร และชุมชนเป็นหลักโดยมีเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตอยู่ 3 ประการคือ

(กรมส่งเสริมการเกษตร, 2549)

1. เกษตรกรมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง หมายถึง เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพได้มาตรฐานตรงความต้องการของตลาดและปลอดภัยต่อผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม ทำให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการผลิตอาหาร ที่สามารถแข่งขันได้ทั้งในระดับประเทศและระดับโลก ซึ่งจะมีผลทำให้เกษตรกรมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง

2. ชุมชนเข้มแข็ง หมายถึง มีการรวมตัวกันดำเนินการของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ มีการบริหารจัดการทั้งด้านวิชาการ การหาปัจจัยการผลิตและการดำเนินธุรกิจตลอดจนมีกองทุนหมุนเวียนภายในชุมชน

3. พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน หมายถึง เกษตรกรสามารถประกอบอาชีพและมีรายได้พอเพียงต่อการดำรงชีวิตอย่างต่อเนื่อง

ในปี พ.ศ. 2548 ได้มีประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน โดยให้กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานเจ้าภาพที่จะประสานให้เกิดการทำงานแบบบูรณาการร่วมมือกันทำการส่งเสริมสนับสนุนตามความต้องการที่แท้จริงของชุมชน มีเจตนารมณ์เพื่อให้มีการส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการทุนของชุมชน เพื่อการพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง พร้อมสำหรับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไปสู่การเป็นผู้ประกอบการในระดับที่สูงขึ้น

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรบรรลุวัตถุประสงค์หลักสอดคล้องกับพันธกิจและเป็นไปตามนโยบายการพัฒนาประเทศ กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ การพัฒนาไว้ 8 ยุทธศาสตร์ดังต่อไปนี้ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2548)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมสร้างขีดความสามารถของเกษตรกรในการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน มุ่งเน้นเพิ่มขีดความสามารถของเกษตรกรในการผลิตและจัดการ

สินค้าเกษตรที่มีประสิทธิภาพปลอดภัยและมีคุณภาพได้มาตรฐาน ทั้งผลิตผลเกษตรและผลิตภัณฑ์แปรรูปเพื่อการบริโภคในประเทศและส่งออก โดยใช้ตลาดนำการผลิต และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีทันสมัยผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นภายใต้การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมทั้งพัฒนาระบบเตือนภัยด้านการระบาดของศัตรูพืชและภัยธรรมชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมการผลิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้นลดรายจ่าย สร้างรายได้ ขยายโอกาส โดยส่งเสริมการเกษตรแบบยั่งยืน ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนให้มีรายได้เสริมภายใต้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อให้เกษตรกรพึ่งตนเอง และพึ่งพากันเอง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมและพัฒนาองค์กรเกษตรกร มุ่งเน้นส่งเสริมและพัฒนาองค์กรเกษตรกรให้มีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการองค์กรและกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ส่งเสริมและพัฒนาองค์กรเกษตรกร/ชุมชนให้ดำเนินงานตามวิสาหกิจชุมชน ประสานความร่วมมือกับภาคีส่วนต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการส่งเสริมสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน เสริมสร้างการเรียนรู้ในการบริหารทุนของชุมชน และสนับสนุนองค์กรเครือข่าย

ยุทธศาสตร์ที่ 5 สร้างโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการทางการเกษตร พัฒนาข้อมูลข่าวสารและบริการทางการเกษตรที่ตรงกับความต้องการของเกษตรกร สร้างช่องทางที่เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และเบ็ดเสร็จ ทั้งในส่วนของการให้บริการ ณ จุดให้บริการและให้บริการในลักษณะเคลื่อนที่ไปหาเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ 6 ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร ส่งเสริมและพัฒนาให้เกษตรกรและชุมชนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและเกิดเครือข่ายการพัฒนาการเกษตรของทุกภาคส่วนและในทุกระดับ โดยเน้นการจัดการความรู้ ปรับกระบวนการทำงานส่งเสริมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การทำงานในลักษณะบูรณาการ และเชื่อมโยงเครือข่าย โดยยึดเกษตรกร พื้นที่และสภาพแวดล้อมการทำงานเป็นหลัก

ยุทธศาสตร์ที่ 7 พัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้ชำนาญการและมีจิตสำนึกในการทำงานร่วมกับเกษตรกร โดยพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะในการทำงานอย่างมืออาชีพตามสาขาวิชาชีพและพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ตลอดจนส่งเสริมสร้างจิตสำนึกการทำงานร่วมกับเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ 8 เสริมสร้างการบริหารจัดการที่ดีในองค์กร โดยบริหารจัดการตามแผนยุทธศาสตร์ให้เป็นไปด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ บริหารงานบุคคลโดยใช้หลักคุณธรรม

จากพันธกิจ และการกำหนดยุทธศาสตร์ของกรมส่งเสริมการเกษตร ที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาตามนโยบายของชาติ รวมทั้งภารกิจตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนผู้การขับเคลื่อนกลยุทธ์การส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายประสงค์ที่วางไว้ สรุปการทำงานของกรมส่งเสริมการเกษตร ดังนี้

1. พัฒนาศูนย์และองค์กร โดยสร้างเสริมการบริหารจัดการที่ดีในองค์กร ปรับเปลี่ยนระบบและวิธีการทำงานให้สอดคล้องกับภารกิจและยุทธศาสตร์ เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ในทางปฏิบัติ มีความคล่องตัว รวดเร็ว ประหยัด ทนต่อเหตุการณ์ รวมทั้ง การพัฒนาศูนย์ให้เป็นผู้นำการ มีจิตสำนึกต่อการทำงานร่วมกับเกษตรกร ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดผลได้ตามเป้าหมายนั้น ขึ้นอยู่กับ คุณภาพแผนงาน/โครงการและความสามารถ ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร รวมทั้งทรัพยากรและ สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวย

2. พัฒนาเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร โดยส่งเสริมการพัฒนาองค์กรเกษตรกร ให้มีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการองค์กรและกิจการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดวิสาหกิจชุมชนในที่สุด โดยเริ่มพัฒนาพื้นฐานเพื่อสร้างความพร้อมในการเรียนรู้และเกิดการต่อยอดของการพัฒนา โดยการประยุกต์และ ผลักดัน และเมื่อบรรลุเป้าหมายได้แล้ว จะเป็นตัวชี้้นำก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างทั่วถึงโดยการขยายผล

3. พัฒนาระบบการเรียนรู้และข้อมูล โดยพัฒนาวิธีการและระบบการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรและชุมชนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และพัฒนาเครือข่ายการเกษตรการพัฒนา ด้านข้อมูลเพื่อนำเข้าสู่ระบบสารสนเทศที่มีความถูกต้อง ครบถ้วนเป็นปัจจุบัน และสร้างโอกาสในการเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร เชื่อมโยงฐานการผลิตและการตลาด เพื่อใช้ข้อมูลการตลาดนำการผลิต อีกทั้งการพัฒนาคุณภาพการ ให้บริการทางการเกษตรที่ตรงตามความต้องการของเกษตรกร

4. ประยุกต์เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาเพิ่มผลิตภาพทางการเกษตร โดยการค้นหาวิธีการพัฒนาหรือ ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อถ่ายทอดให้เกษตรกรเป้าหมายมีความรู้ ความสามารถในการผลิตสินค้า เกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งยกระดับคุณภาพของสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน ผลผลิตมีความปลอดภัย ต่อผู้บริโภค เป็นที่ต้องการของตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ ตลอดจนการสร้างมูลค่าเพิ่ม เพื่อสร้างโอกาส ทางการตลาดสินค้าเกษตรให้มากขึ้น

บทที่ 4

การวิจัยทางส่งเสริมการเกษตร

สถานการณ์การวิจัยส่งเสริมการเกษตร

จากฐานข้อมูลผลงานวิจัยของกรมส่งเสริมการเกษตร (2549) พบว่า การวิจัยส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่เป็นผลงานวิจัยของแต่ละบุคคล ซึ่งไม่ค่อยมีความโดดเด่นที่จะก่อให้เกิดองค์ความรู้ในการเสริมสร้างผลลัพธ์ให้สามารถนำไปปรับใช้ประโยชน์หรือแก้ปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรในสถานการณ์จริงได้ ผลงานวิจัยจึงนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรมีน้อย ทั้งนี้ เนื่องจากยังมีการกำหนดกรอบแนวคิดและวางแผนการวิจัยร่วมกันในแต่ละระดับ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคไม่เท่าที่ควร แม้ว่าในอดีตที่ผ่านมา กรมฯ ได้มีการกำหนดนโยบายและ ยุทธศาสตร์งานวิจัยส่งเสริมการเกษตร เพื่อใช้เป็นแนวทางไว้แล้วก็ตาม อีกทั้งการสนับสนุนงบประมาณ โดยเฉพาะด้านการวิจัยมีน้อยและจัดสรรภายใต้งบดำเนินการ จึงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนางานวิจัย

กรมส่งเสริมการเกษตรมีภาระหน้าที่ในการพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ด้านการเกษตรเพื่อพัฒนาอาชีพการเกษตรให้มีรายได้ที่มั่นคง ส่งผลให้ชุมชนเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้ การที่จะดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเพื่อให้บรรลุผลตามพันธกิจนั้น กระบวนการวิจัยก็นับเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่ช่วยในการขับเคลื่อน โดยการทำวิจัยเพื่อประยุกต์ เทคโนโลยี วิชาการ ค้นหารูปแบบ จัดกระบวนการถ่ายทอด พัฒนาเทคนิค วิธีการ ติดต่อสื่อสาร เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาบุคลากรดำเนินงานส่งเสริมให้มีสมรรถนะด้านการทำวิจัยอย่างมืออาชีพ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้เกษตรกรและชุมชน มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ลักษณะงานวิจัยส่งเสริมการเกษตร

การวิจัยทางส่งเสริมการเกษตรเป็นการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาคน เน้นทางพฤติกรรม-ศาสตร์ โดยใช้ระเบียบวิธีการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา สาเหตุ และกำหนดแนวทางวิธีการพัฒนาพฤติกรรมในด้านความรู้ ทักษะและประสบการณ์ของบุคคล เป้าหมาย ทั้งที่เป็นปัจเจกบุคคล กลุ่ม/องค์กร ชุมชนและสังคมให้สามารถดำเนินการตอบสนองต่อความจำเป็นของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและพึ่งพาตนเองได้ ทั้งนี้ งานส่งเสริมการเกษตรมุ่งเน้นการพัฒนาเกษตรกรทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งจะต้องค้นหาในแง่เนื้อหาที่เหมาะสมกับพื้นที่และแนวทางขยายผลให้เกิดประสิทธิภาพต่อชุมชน โดยจะพัฒนาเกษตรกรให้รู้จักคิด ปฏิบัติ และสามารถพึ่งพาตนเองได้ในที่สุด ดังนั้น การวิจัยในงานส่งเสริมการเกษตร จึงมีเป้าหมายสำคัญ 3 ประการคือ

1. วิจัยเพื่อค้นหาแนวทางปรับปรุง ดัดแปลงและแก้ไขเทคโนโลยีที่นำมาจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งจากสถาบันวิจัย มหาวิทยาลัย หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นปรับให้เหมาะสมนำไปส่งเสริมแก่ชุมชนเกษตรกรสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงและคุ้มค่าการลงทุนตลอดจนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน

2. วิจัยเพื่อพัฒนาระบบบริหารการส่งเสริมการเกษตร

2.1 ด้านการบริหารจัดการงานส่งเสริมการเกษตร เพื่อศึกษาและพัฒนาเนื้อหา สาระ รูปแบบ ระบบการบริหารจัดการ พร้อมทั้งการประเมินความเหมาะสมของเนื้อหาสาระ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ปัญหาขัดข้องและแนวทางแก้ไข

2.2 ด้านบุคลากรดำเนินการส่งเสริม เพื่อศึกษาและพัฒนาบุคลิกภาพและความสามารถในการดำเนินงานตามหน้าที่ของเจ้าหน้าที่

2.3 วิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบ กระบวนการ เทคนิควิธีการถ่ายทอดวิชาการเทคโนโลยีให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนกระบวนการทำงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและพัฒนาวิชาการเทคโนโลยีที่เป็นภูมิปัญญาพื้นบ้าน

3. วิจัยเพื่อพัฒนาเกษตรกร การวิจัยเพื่อค้นหาและทำความเข้าใจในตัวเกษตรกรและพฤติกรรมของเกษตรกร รวมทั้งสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาการเกษตร ปรับปรุงและพัฒนาเกษตรกรให้รู้จักคิด ริเริ่มและปฏิบัติตามหลักการศึกษารเรียนรู้ในกระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมระดับท้องถิ่น อันจะทำให้การส่งเสริมการเกษตรบรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริง

เพื่อให้การวิจัยด้านส่งเสริมการเกษตรบรรลุเป้าหมายดังกล่าวข้างต้นนั้น ลักษณะการวิจัย จึงควรเน้นการทำวิจัย ดังนี้

- ◎ ลักษณะการวิจัยที่เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) โดยพิจารณาทำวิจัยในงานที่เป็นนโยบาย เพื่อนำผลไปใช้ปรับปรุงแก้ปัญหาการทำงานและพัฒนางานโครงการ

- ◎ การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบ (Research & Development : R&D) เป็นงานวิจัยเพื่อเปลี่ยนรูปแบบของงานในลักษณะการเปลี่ยนกระบวนการหรือเพื่อการเลือกระบบใหม่ที่ก้าวหน้าหรือเหมาะสมกว่าเดิม

- ◎ การวิจัยเชิงสำรวจและอธิบาย (Explore & Explain) เป็นกระบวนการหาคำตอบ เชิงระบบของปรากฏการณ์ปัญหาและเหตุผล คำอธิบาย เช่น การทำโพลล์ต่าง ๆ

- ◎ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการวิจัยเพื่อค้นหาคำตอบเชิงอธิบายปรากฏการณ์อย่างมีเหตุผล

- ◎ การวิจัยในงานประจำ (Action Research) หลักการสำคัญคือหารูปแบบการทำงานที่ดีกว่าเดิมเป็นตัวตั้ง และใช้การวิจัยเพื่อตอบคำถามวิจัยที่ชัดเจนเป็นตัวตาม มีการประมวลข้อมูลอย่างน่าเชื่อถือ ซึ่งจะได้ข้อสรุปใหม่เป็นประโยชน์ต่องานที่ปฏิบัติ

บทที่ 5

แนวทางการวิจัยส่งเสริมการเกษตร

เนื่องจาก รัฐบาลได้กำหนดแผนการบริหารราชการแผ่นดิน 4 ปี โดยให้ส่วนราชการจัดทำแผนงานและงบประมาณในเชิงบูรณาการของหน่วยงานการวิจัยต่าง ๆ โดยดำเนินการจัดสรรงบประมาณตามแนวคิดการบริหารจัดการงบประมาณแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ที่เชื่อมโยงระบบการวิจัย ตามแผนยุทธศาสตร์รัฐบาลและเชื่อมต่อยุทธศาสตร์ชาติ ทั้งนี้ เพื่อให้ระบบการวิจัยของประเทศสามารถตอบสนองกับความต้องการของสังคมและก้าวทันการเปลี่ยนแปลง ส่งผลให้งานวิจัยโดยรวมมีเป้าหมายและทิศทางที่ชัดเจนมากขึ้น ดังนั้น ในการจัดทำแนวทางการวิจัยส่งเสริมการเกษตร จึงได้พิจารณาเชื่อมโยงทิศทางการพัฒนาประเทศตามแผนฯ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) แผนบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล (ปี พ.ศ. 2548-2552) และเชื่อมต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตรของกระทรวงฯ โดยให้มีความสอดคล้องกับแนวทางดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเกษตรตามยุทธศาสตร์ (ปี พ.ศ. 2549-2552) เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยของกรมส่งเสริมการเกษตร ก่อให้เกิดผลงานที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของเกษตรกร ซึ่งกรอบและแนวทางการวิจัยการส่งเสริมการเกษตร ปี พ.ศ. 2550-2554 ประกอบด้วย 6 ประเด็น แต่ละประเด็นจะมีความมุ่งหมายและแนวทางในการดำเนินงานวิจัยดังนี้

1. การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กร

ความมุ่งหมาย

การศึกษาวิเคราะห์ เพื่อให้ได้ข้อมูล รูปแบบและองค์ความรู้ เพื่อใช้กำหนดแนวทาง เป้าหมายการปฏิบัติ และเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการแผนงาน โครงการงบประมาณ และพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรให้เป็นผู้ชำนาญการ รวมทั้งการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติงานตามโครงการที่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

แนวทาง

1. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานของบุคลากรในกระบวนการส่งเสริมการเกษตร
2. วิจัยการปรับโครงสร้างองค์กรและระบบการบริหารงานใหม่ เพื่อรองรับยุทธศาสตร์/นโยบายของรัฐ
3. ศึกษาการเพิ่มศักยภาพงานส่งเสริมการเกษตรที่สอดคล้องกับการพัฒนาองค์กรแนวใหม่
4. ศึกษาประสิทธิภาพการจัดทำแผนงาน/โครงการที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของกรมส่งเสริมการเกษตร
5. วิจัยประเมินผลโครงการบูรณาการของกรมส่งเสริมการเกษตร เช่น โครงการส่งเสริมการผลิตพืชปลอดภัยและได้มาตรฐาน การประมวลผลการปฏิบัติงานตามโครงการพระราชดำริ เป็นต้น
6. ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในสายงานนักวิชาการเกษตรและนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร
7. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำมาตรฐานการควบคุมภายในไปปฏิบัติ
8. ศึกษาการบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

2. การวิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพเกษตรกร/ชุมชนและองค์กรเกษตรกร

ความมุ่งหมาย

วิเคราะห์สภาพปัญหา ความสามารถของเกษตรกร/ชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลรูปแบบและองค์ความรู้ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาความรู้ ทักษะแก่เกษตรกร/ชุมชนให้เป็นผู้ชำนาญการในแต่ละสาขาอาชีพอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเพิ่มศักยภาพของชุมชนและองค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง สามารถนำความรู้ ภูมิปัญญา ทรัพยากร ที่มีอยู่ในชุมชนมาบริหารจัดการ เกิดประสิทธิภาพ รวมทั้งพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไปสู่การเป็นผู้ประกอบการ

แนวทาง

1. ศึกษากลยุทธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเอง
2. ศึกษาศักยภาพและความพร้อมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิต
3. การศึกษารูปแบบและกระบวนการทัศน์ในการสร้างเสริมศักยภาพชุมชนให้สอดคล้องกับสังคม และเศรษฐกิจปัจจุบัน
4. ศึกษากระบวนการพัฒนาองค์กรเกษตรและสร้างเครือข่ายเกษตรกร
5. ศึกษาความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มและเครือข่ายกิจกรรมการผลิตและการตลาด
6. ศึกษากระบวนการเรียนรู้ของชุมชน และการบริหารจัดการความรู้ภูมิปัญญาและทรัพยากรในชุมชน
7. วิจัยเพื่อส่งเสริมและสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีการเกษตร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถเกษตรกร

3. การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการส่งเสริมการเกษตร

ความมุ่งหมาย

ศึกษา พัฒนาและประเมินความเหมาะสมของเนื้อหาสาระวิธีการส่งเสริมการเกษตร เพื่อได้ข้อมูล รูปแบบและองค์ความรู้ เพื่อการพัฒนาระบบบริหารจัดการการส่งเสริมการเกษตร ให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนเทคนิคการถ่ายทอดความรู้การเกษตรแก่เกษตรกรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

แนวทาง

1. รูปแบบบริหารและการจัดการที่เหมาะสมสำหรับโครงการส่งเสริมการเกษตร
2. ศึกษาและพัฒนารูปแบบการถ่ายทอดเทคโนโลยี/การจัดการความรู้ด้านการเกษตร และเคหกิจเกษตรแก่เกษตรกร
3. ศึกษาการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของเกษตรกรในงานส่งเสริมการเกษตร
4. ศึกษาและพัฒนาสื่อโสตทัศนูปกรณ์และระบบติดต่อสื่อสารที่เหมาะสมกับเกษตรกรในแต่ละพื้นที่
5. การประเมินประสิทธิภาพของสื่อและโสตทัศนูปกรณ์แต่ละชนิดที่ใช้ในการส่งเสริมการเกษตร
6. ศึกษาและพัฒนาเทคนิควิธีการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสม โดยใช้ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนเป็นกลไกการถ่ายทอด
7. ความคิดเห็นของบุคคลต่าง ๆ ที่มีต่อระบบส่งเสริมการเกษตรที่ใช้อยู่และที่ควรจะเป็น
8. ศึกษากระบวนการเรียนรู้ของเกษตรกรในการอนุรักษ์และพัฒนาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ
9. ศึกษาเปรียบเทียบระบบการให้บริการ ณ จุดบริการ โดยใช้กลไก เช่น ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน และการให้บริการในลักษณะคลินิกเคลื่อนที่

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตร

ความมุ่งหมาย

เพื่อให้ได้ข้อมูล รูปแบบ และองค์ความรู้ ระบบการจัดเก็บข้อมูล การประมวลผล การจัดวางระบบฐานข้อมูล สารสนเทศ และภูมิสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตร ทั้งด้านการผลิต การตลาด การจำหน่าย ด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่ทันสมัย ถูกต้อง รวดเร็ว และการเข้าถึงข้อมูลอย่างทัดเทียมกัน

แนวทาง

1. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมการเกษตรในแต่ละพื้นที่เพื่อเพิ่มศักยภาพในการพัฒนา
2. ศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์การผลิต การตลาดสินค้าเกษตร และแนวโน้มความต้องการเพื่อการวางแผนการผลิตในอนาคต
3. พัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางและระบบสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตร
4. พัฒนาระบบคุณภาพการให้บริการข้อมูลสารสนเทศและภูมิสารสนเทศ
5. วิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างวิธีการเข้าถึงแหล่งข้อมูล และฐานข้อมูลการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากร
6. ศึกษาเทคโนโลยีสารสนเทศในการปรับใช้กับงานส่งเสริมการเกษตร

5. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเพิ่มผลิตภาพการผลิตทางการเกษตร

ความมุ่งหมาย

วิจัยพัฒนาการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อให้ได้ข้อมูล รูปแบบ และองค์ความรู้ เพื่อการประยุกต์เทคโนโลยีการผลิตสินค้าเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ ผลผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐานและปลอดภัยต่อผู้บริโภค สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ซึ่งสามารถแข่งขันกับสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพทางตลาดสูงทั้งตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งการจัดระบบการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

แนวทาง

1. วิจัยเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพมาตรฐาน
2. วิจัยพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรด้านการขนส่ง การเก็บรักษาและรวบรวมผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว
3. วิจัยกระบวนการส่งเสริมธุรกิจและการให้บริการด้านโลจิสติกส์
4. วิจัยระบบการผลิตเกษตรอินทรีย์/ระบบเกษตรผสมผสานที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่
5. ศึกษาการบริหารจัดการฟาร์มของชุมชน
6. ศึกษาความหลากหลายการจัดการและประโยชน์ของสินค้าเกษตรไทยแก่ผู้บริโภคชาวต่างประเทศ
7. ศึกษากระบวนการผลิตพืชตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

6. การวิจัยเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

ความมุ่งหมาย

เพื่อให้ได้ข้อมูล รูปแบบ และองค์ความรู้ในการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อเพิ่มมูลค่ามาตรฐานสินค้า ให้มีความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงด้านอาหารและการนำผลผลิตเกษตรไปผลิตเป็นพลังงานทดแทน

แนวทาง

1. วิจัยเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพควบคู่กับภูมิปัญญาท้องถิ่นและกระบวนการบ่มเพาะวิสาหกิจชุมชนในการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
2. วิจัยและพัฒนากระบวนการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรตามระบบความปลอดภัยด้านอาหาร
3. วิจัยและพัฒนาการเพิ่มมูลค่ามาตรฐานสินค้าที่ผลผลิตสามารถนำไปผลิตเป็นพลังงานทดแทน
4. วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการสร้างมูลค่าเพิ่มจากโซ่การผลิตสินค้าเกษตร
5. วิจัยและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนที่เน้นการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร
6. ศึกษาความต้องการ/พึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าเกษตรไทย

บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2548. แผนกลยุทธ์กรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2549-2552.

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2549. แผนกลยุทธ์กรมส่งเสริมการเกษตร.

แหล่งที่มา <http://ssnet.doae.go.th/ssnet/temp.asp> 13 ธันวาคม 2549.

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2549. รายงานของรัฐต่อสาธารณะรายปี ประจำปี 2548. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2549. แผนปฏิบัติการประจำปี 2549. (อัดสำเนา)

ประสิทธิ์ ประคองศรี. 2549. การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการส่งเสริมการเกษตร.

เอกสารประกอบการปรึกษาหารือเพื่อกำหนดกรอบ/ทิศทางการศึกษาวิจัยด้านการส่งเสริม
การเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี. 2549.

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบ พ.ศ. 2550-2554. กรุงเทพฯ :
ห้างหุ้นส่วนจำกัด วิ.เจ.พรินติ้ง.

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2549. ร่างยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2550-2552)
(อัดสำเนา)